XII. évfolyam. Budapest. 186. szám. Hétfő, 1878. julius 8.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

TÁVIRATOK.

Czegléd, jul. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) Verhovay Gyula a 60-as bizottság által egyhangulag képviselőül jelöltetett ki.

N.-Szalonta, jul. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) A N.-Szalontai választókerület szabadelvü pártja által mai napon tartott kerületi gyülésén Fonagy László városunk szülötte 3—400 választó által általános lelkesedés közt képviselőjelöltül kikiáltatott. Jelöltünk megjelenvén meleg szavakban köszönte meg a bizalmat. —Az öröm általános, a győzelem kétségtelen.

Csurgó, jul. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) A csurgói kerület népes értekezletén László Imre egyhangulag kikiáltatott a függetlenségi párt képviselő jelöltének.

Füzes-Abony, jul. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) Poroszlón Hevesmegyében, ma tartotta Majzik Viktor a függetlenségi párt volt képviselője beszámoló beszédét, a kerületi községek nagyszámu képviselői előtt. Balogh István lelkes ajánló beszéde után ujra egyhangulag jelöltül kiáltatott ki. A jelenlevő Németh Alb. és Mocsáry Lajos beszédei szintén zajos éljenzéssel fogadtattak. Majzik megválasztatása bizonyos.

Keszthely, jul. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) Falk Miksa ma tartotta nagyszámu hallgatóság jelenlétében beszámoló beszédét. Novák Ferencz elnök felszólitására egyhangulag képviselőjelöltnek ismét kikiáltották, mit Falk elfogadott s programmját röviden előadta. Ezt fényes bankett követte.

—

A congressus.

London. jul. 7. „Reuters Off.“ jelenti Konstantinápolyból: orosz-török biztosok, az utóbbiak közt Kiamil pasa és Resid pasa azonnal létesiteni fogják Sumla és Varna kiürítését. — A török congressus küldöttek Berlinben azon utasitást kapták, hogy az osztrák küldöttekkel Bosznia elfoglalásának módozatáról gondoskodjanak. A cyprusi vizekben az „Invincible„ és a „Raleigh“ angol pánczélhajók czirkálnak: Hay tengernagy hajóraja Larnahánál áll.

Berlin, jul. 7. Hiteles forrás szerint Batum kérdése a hétfői kongressus ülésben kedvezően fog elintéztetni; Batumnak szabad kikötővé tétele minden oldalról el lesz fogadva. A görög határigazgatási tárgyalás Athen és Konstantinápoly közt közvetlen fog folyni. A netalán előforduló nehézségek a congressus befejezése után az itt maradó congressusbeli meghatalmazottak által fog elintéztetni. Janina birtoka felett csak az emlitett tárgyalások által fog határozat létre jönni. Ma d. e. 11½ órakor Bismarck herczegnél conferentia tartatott, melyen Russel és Salisbury lordok, Oubril és Suwaloff is részt vettek. Suwaloff gróf és neje az orosz kápolnában istenitiszteleten voltak, Corti gróf és attachéjai, ugyszintén Károlyi gróf is a Hedwig-templombani isteni tiszteletben vettek részt. A congressus meghatalmazottak 3 órakor külön vonattal mentek Wannseeba, hogy a koronaherczeg meghivására a Hawel folyamon kéjhajózást tegyenek a potsdami királyi kerten át, azután a koronaherczegnél leszsnek ebéden. A koronaherczeg több tábornokkal és Perponchet udvari marschallal a vasuti indóházon jelen volt, üdvözölte a delegáltakat és nejeiket, azután kisérte őket.

Berlin, jul. 7. Azt hirlik, hogy Batumnak orosz kézbe jutása a következő feltételekhez van kötve: hogy az erőditések leromboltassanak, és hogy szabad kikötő rendeztessék be. A tegnapi congressus ülésben a törökök a congressus követelését a görög határkiigazitásra nézve visszautasitották, midőn azután arra emlékeztettek, miszerint a porta maga javasolta ezen rendszabályokat a görög felkelés idejében, azt válaszolták, hogy nincsenek utasitásaik.

Kragujevácz, jul. 7. Tegnap a skupcsina megnyittatott, és azonnal megválasztotta az igazoló választmányt. Ma következik a berendezés és az elnökválasztás, azután a trónbeszéd.

Róma, jul. 7. (Kamaraülés.) Zanardelli kinyilatkoztatja, miszerint a kormány sajnálja, hogy a tegnapi interpellatió-követelésekre a keleti kérdésre nézve nem válaszolhat. A kormány bebizonyithatja, hogy kötelességét el nem mulasztotta és hü maradt azon elvekhez, melyek Olaszország fennállása alapját képezik.

Konstantinápoly, jul. 6. Két angol pánczélhajó érkezett meg a görög vizekben Cyprusnál. Baring elutazása Krétába el lett halasztva.

Zágráb, jul. 7. A bán, Mihailovich bibornok, a főhadparancsnok, a hatósági elöljáróság és igen számos előkelő közönség jelenlétében a vizvezeték megnyitása és közhasználatul átengedése ünnepélyesen végbe ment

Berlin, jul. 7. A császár mai egészségi állapota igen kedvező és a bekötözés a jobb karról is el lett távolitva.

Budapest, julius 8.

A congressus majdnem bevégezte átkos és szennyes munkáját, Andrássyt körülhálózta a két keresztes pók Suwaloff és Bismarck, elhallgattatták a véres koneczcal Boszniával és Herczegovinával, Anglia hallgat s még csak egy kis darabkát akar megmenteni romlásnak indult becsületéből, Batumot, noha, ha igaz az, mit arról Fama istennő a világba kürtöl, hogy ezen kérdés is inkább Muszkaország előnyére dőlt el, ekkor bizony abból a becsületből egy paránvi sem marad meg, és a görög kérdést is ugy szólván feladták; igy gondolkoznak: miuek gazdagitsuk meg Görögországot, mely iránt unk minden kegyeletet elvesztett, hadd veszekedjék majd Törökországgal és e két hatalom pusztitsa egymást s ha majd mind ketten sebeikben elvérzenek, akkor lesz min osztozkodni a nevető két örökösnek, Muszkaországnak és Ausztriának, és mikor majd Ausztria követelni fogja osztály részét, ugy jár mint Schleswig-Holsteinnal, mint járt a muszka nagylelküségben bizó Románia, mint jár minden ember, minden kormány, minden nemzet, mely a pokol azon két szülöttével a muszka és a német birodalmi kanczelláral egy tálból ette a eseresnyét.

Azt mondották, midőn Andrássy megtette a congressus javaslatot, midőn Salisbury világnak eresztette köriratát: tavaly elvesztette Muszkaország katonai prestigejét, a congressus elveszi politikai prestigejét is. Most az utóbbit visszanyerte és ezzel azon látszatot is, mintha fegyverekkel is győzött volna, mintha Plevna soha sem lett volna.

És azért, hogy a kormányok ilyeneket tegyenek, ily irtózatos bünöket kövessenek idegen és maguk nemzetei ellen, tömi a szegény és gazdagabb osztály milliókkal annak tagjait, és ezen milliók diszebédekre, parádé kocsizásokra, kölcsönös megvesztegetésekre, hirlapok zsoldjára, tüzi játékokra, emlék képekre és világositásokra tékozoltatnak.

Sejtelmeink nem csaltak, midőn kimondottuk, hogy valamint az 1815-diki, ugy az 1878-diki congressus is nem egyébb, mint összeesküvés a nemzetek szabadsága ellen és nem látják-e a népek, hogy mint akkor, ugy most is egy hosszasan tartó rabszolgaságot tervelnek, és van mire támaszkodjanak a kormányok: Németország behozta az általános védrendszert, a hosszas katonai szolgálattal kiöli az ifju nemzedékből a szabadság érzetet, a plutokratia mindig meghajolt a hatalom előtt, a zsoldos sajtó dicsöiti a knutát, a kivételes állapotot, a statáriumokat és a politikai üldözéseket és Európa legerősebb három katonai hatalmassága együtt tart. Igy tehát a nemzetek emancipatiójának egyelőre nincsenek chancejai és ismét 33 év fog-e szükségeltetni, hogy meg renditse a kormányokat, mint 1815-től 1848-ig?

Valóban csunya egy csalódás volt, midőn a congressustól valamit reméltek a népek, de hiszen attól senki sem remélt, hanem remélte, hogy Anglia, Franeziaország és Olaszország a három másik hatalmasság tervein keresztül egy nagy vonást csinál, De ez is illuzió volt. Megijedtek, mert látják, hogy a hatalmak egyike, melynek szövetségére számoltak, elpártolt tőlök. Bismarck keresztül vitte, mit kimondott: „A congressus nem a béke, de arra fog vezetni,“ és Andrássy, ki becsületével állott jót azért, hogy béke lesz.

Hogy mind a három főösszeesküvő közt Andrássy a legbünösebb és ezen bünéért a történelem és a nem messze távolban rá váró jövő lakoltatni fogja őt, de fájdalom, a monarchiát és igy a népeket is, melyek ezen monarchiát képezik, az bizonyos. A másik két czinkos az árulás és elpártolás gyümölcseit élvezni fogja, kivált Németország, melynek e győzelem egy emberébe, egy garasába sem került, és azután ha Andrássy nem fog. Muszkaországnak és Németországnak vakon engedelmeskedni és ha nem kell Ausztriának minden évét, melyen át tovább tengeni engedik, egy-egy tartománynyal megvásárolni, akkor mindjárt neki esnek és elbánnak vele ugy, mint elbántak Törökországgal és Andrássy neve ott fog tündökleni azon ephesusi tüzben, melyel lángba borította a kettős birodalmat. És a másik három hatalom, Britannia, Franczia- és Olaszország uját se fogja mozditani Ausztria megmenteseért, mert eszébe fog jutni, hogy egyedül elpártolása volt oka annak, hogy Törökországot, Romániát és Görögországot veszni kellett hagyni 1878-ban.

Berlinből azt jelentik, hogy az ottani rendőrség az osztrák titkos rendőrség segedelmével nyomába jött Nobilingnek orosz nihilistákkali összeköttetésére, ennek következtében egy magasbrangu berlini rendőrhivatalnok Bécsbe küldetett. — És mindennek daczára a német kormány és annak uszályhordozói a német socialdemokratiát vette üldözőbe, mely Nobilinget elejétől végig megtagadta.

Beaconsfield érezvén, hogy büdös fát tett a tüzre, magány életbe készül visszavonulni és Berlint jövő héten bizonyosan elhagyja. Az angol cabinet pedig a parlamentet novemberben fel fogja oszlatni, hogy állását uj választásokkal erősitse.

Budapest, julius 6.

Bécsben tegnap a fejedelem elnöklete alatt miniszteranács tartatott. — Mivel a miniszterium már tegnapelőtt benyujtotta lemondását, ez ülésből következtethetni, hogy az ügyek továbbvitelével a legközelebbi intézkedésekig továbbra is meg van bizva. Csak a kormányzás „mikéntje“ és a miniszteri tárczák elosztásának módja lehetett a miniszteranács tárgya.

—

A „Daily Telegraph“-nak sürgönyözik Bécsből: „Kormánykörökben nagy volt a nyugtalanság a portának makacskodása miatt a boszniai okkupácziót illetőleg. A porta tudni kivánja, hogy hány emberrel lesz a foglalás és meddig tart. — Ausztriát e kérdések zavarba ejték; s mint hallom, Andrássy bővebb magyarázatot semmi szin alatt adni nem akar. A „Daily Telegraph“ szerint férfiasabb lett volna nyiltan eljárni, nem pedig előbb a „bokrot ütni,“ hogy a nyul azután kiugorjék. Nyiltan bevallott és bátran kivitt annexio nem csinált volna Ausztriának több ellenséget, mint a ma tervezett okkupáczió, és sok zavartól, nyugtalanságtól kimélte meg. Hogy Törökországnak mi lenne felelete Ausztria eljárására, ha ma még erőben és sértetlen volna: azon senki nem kétkedhetik. Védte volna jogait — fegyverrel. Ma nem marad hátra számára végső eszközül egyéb, mint — a puszta tiltakozás; s a legujabb hirek szerint még e fegyvert sem meri már használni.

Franczia ország a világkiállitáson.

— Saját levelezőnktől. —

Páris, julius 4.

A szivélyes házigazda, ki a nemzeteket meghivta; az erős bajnok, ki a népeket versenyre szólitotta föl, a franczia köztársaság illetve annak kiállitásáról, ki a külföld méltó, fogadására pazar palotákat emelt eddig, még nem emlékeztem meg. Nagy udvariatlanság volna kiállitásának leirásával sokáig késni, de nem is akarok, s a jelen sorok szóljanak azon nagyszerü kiállitásról, azon milliárdnyi vagyonnal megtöltött számtalan teremről, melyekben Franczia ország tudományának, müvészetének s iparának gazdag termékeivel tündököl.

Bevezető czikkeim egyikében, hol a helyi viszonyokat ismertetém, azt mondám, hogy a marsmezei üvegpalotának bal részét teljesen Franczia ország foglalja el. Képzelhető tehát, mily óriási mennyiség lehet az, mit ez állam kiállitott, a mivel a franczia nép a versenytérre lépett.

Ha részletesen akarnék megemlékezni a franczia kiállitásról, ugy hónapokat venne igénybe leirásom, de miután ez sem a t. közönség érdeklődésével, sem az enemü czikkek keretével összeegyeztethető nem lévén, csak általánosságban s a legnevezetesebb, legbecsesebb s a legfeltünőbb tárgyakat fogom a mükincsek e gazdag tárházából felemliteni, hogy igy néhány czikkbe összeszoritva legalább körvonalokban adhassam képét a világ egyik elsőrendü állama ipartermékének, melyekkel az a többi versenyző nemzetek mellé sorakozott.

I.

Ha tekintet nélkül a kiállitott tárgyakra, e számtalan termen, folyósokon s csarnokon keresztül — melyeket a franczia osztály foglal el — sétálunk, felfog tünni azon nagyszerü fény, pompa s elegantia, mely e helyiségek külső megjelenését jellemzi, azon mondhatni parzat diszités, mellyel az egyes átjárók, a padolat, a főoszlopok s a kirakatok üvegszekrényei egymással vetélkednek s mind e mellett nincs semmi tulhalmozva, az egész oly meglepő, kedves, megnyerő, hogy örömmel töltünk benne hosszu időt.

A franczia k tudvalevőleg sokat adnak a külsőségre, ez az itteni népnek egyik jellemvonása a mit a megszámlálhatlan sok veres rendjelszalag, s ezeknek feltünő viselése is igazol, igy találunk néha 10—20 embert egymásután, kik felső, alsó kabátjuk s mellényük gomblyukában feltüzik a vörös szalagot, de maga a főváros is legjobban bizonyitja ezt. A gyönyörü boulevardok nagyszerü palotái, a végtelen fasorok, kertek s az itt szembeszökő helyen emelkedő fényes középületek megragadják az idegent. Jól tudta, hogy ez nem igen fog a neki mintegy előirt helyekről s utakról letérni s igy az a benyomás fog nála állandóan megmaradni, mit e diszes épitkezések és utak reá gyakoroltak. Valamennyi pályaudvar, hol idegen érkezik, nagyszerü térre vagy boulevardra nyilik. De nézzünk csak be a mellékutczákba, melyek többnyire egyenlőtlenek, kevésbé tisztán, rosz kövezetüek, gázvilágitás nélküliek meg a centrumban is, füstszinü piszkos házak s alacsony, lyukhoz hasonló lakásokkal. Ezeket már jól elrejtették. De mit szóljunk a véget nem érő káprázató üzletkirakatokról, vajjon ezek nem a külső látszat s benyomás előnyére vannak ily fényesen berendezve.

Hisz épen ebben áll Páris nagyszerüsége is, hogy a monumentalis köz- és magánépületek őket megillető feltünő helyeken a nagy tereken s sugárutakon épitvék s nem állanak eldugva valamely sikátorban, mint pl. nálunk a pósta és távirda. Csakis ebben áll a franczia chique, hogy ők egy gombbal, rojttal vagy kis árnyalattal többet tudnak emelni egy tárgy diszitésén, mint mások ezer meg ezer czifraságggal, mert tudják, mit hová kell tenni, mely ékitmény hol érvényesitheti szépitő hatását a legnagyobb mértékben, a nélkül, hogy egy másiknak talán rovására lenne. Ebben áll a franczik müvészete, mit nekünk is el kellene tanulni.

Az itt mondottak a franczia kiállitásról is állanak. De ne feledkezzünk meg arról sem, hogy oly előnyökkel birt ez már ab initio is, melyeket a külföldi államok nélkülöztek.

Már azon körülmény, hogy Franeziaország az üvegpalota felét, tehát óriási helyet tartott meg kiállitása számára, lehetségessé tette neki, hogy tárgyait a távlati kép — a közlekedés s a csoportositásra való tekintettel kényelmesen helyezhette el. Másodszor ez óriási helyiséget s annak minden fülkéjét ő saját izlése, a franczia nemes izlés szerint diszithette s rendezhette, holott a palota másik oldalán minden 10—15 lépésre más rendszert, más izlést s beosztást találunk, hol összezsufolva, hol szétszórva, amint épen az egyes államok viszonyai azt magukkal hozták. A harmadik előny pedig, mely szintén csak a térbőségből ered az, hogy minden mivelésben lévő iparág oly teljességben állitott ki, hogy bármit keresünk, legyen az fontos czikk, vagy majdnem értéktelen csekélység, azt mind megtaláljuk, holott az idegenek csak legjobbjukat s legszebbjüket hozták el s igy még mindig nem lehet tudni vajjon, ezt vagy azt az ágát az iparnak müvelik-e ebben vagy abban az államban s ha igen, mennyire fejlődött az máig.

Tehát e három előny: a térbeni gazdagság, — az egyöntetű izlés a diszitésben s a leirhatlan változatosság s sokoldaluság a kiállitási tárgyak egyes fajaiban, ez összevéve a franczia osztály általános képe, melyről mindenki meggyőződhetik, ha csak egyszer is végig ment a franczia kiállitási termeken.

Belépve a Szajna felőli homlokzaton az üvegpalotába, a Jéna csarnokban találjuk magunkat, melynek balra eső felének közepét egy nagyszerü faalkotmány, diszportale foglalja el, mely a müasztalosság valódi remeke, s melynek fülkéiben vannak felaggatva a Gobelin szőnyegek, melyek oly tökéletességet értek már el, hogy a szemlélő alig birja azokat szöveteknek felismerni s inkább remek festményeknek véli.

A Jéna csarnokból mint tudjuk, a hosszirányban minden oldalon 3 tágas csarnok nyilik, melyekben 2 folyosó nyulik végig. Lépjünk be a legszélső csarnokba, hol a franczia kiállitás kezdődik.

Elsők a bányatermények s azok feldolgozásai. Megnyitja a sort a Val d'Osre-i érczöntőde gyönyörü szobraival s innen a vas országába lépünk, hol azonnal szemünkbe ötlik egy — nagysága miatt 2-szer meghajtott — vaslemez, mely a Dupont és Fould-féle Appremonti gyárból került ki s 1.120 meter szélesség és 6 millimeter vastagság mellett nem egész 20 meter hosszu. A kiállitás legnagyobb darabjainak egyike. Nem messze ettől van egy 2.63 meter átmérőjü vaskorong, mely 22 és fél mm. vastag és 1000 kilogr. nehéz. C. Barroninnak N, Etiennei gyárából. — Tovább menve a vasesővek osztályát érjük el, melyben legnevezetesebb azon példány, mely egy csiga alaku kürthöz hasonlit, mely központján alig 2 cm. átmérőjü nyilással bir a végén már 2 arasznyi torkolatban végződik. Csőcsiga 92 méter hosszu, egy darabból van s Mignon Rouart Montlucani vasgyárából került ki.

Sétánk most a különféle termeken keresztül mindenféle vassinek, kerekek, rugók, patkók, tengelyek, szerszámok, kézmü eszközök, vas drótok, szegek mellett vezet el s elérjük a só osztalyt, melyben a St. Nicolasi bánya állitott ki, a mely 80 millió kilogramm sót szolgáltat évenkint, körülötte különféle femek, érczek s kőzetek valamint szén kiállitás látható. Innen a réz csarnokot érjük el, melyben legnagyobb tárgy azon üst, mely veres rézből van kovácsolva, átmérője 2·64 méter, mélysége pedig 1.28 méter. Megtekintésre méltó itt még azon átlukasztott mintalemezek, melyek a posztógyártásnál arra használtatnak, hogy annak dombor rajzu felületet adjanak.

Mielőbb innen kilépnénk a kiállitást keresztben metsző első keresztfolyosóba, tekintsük még meg a számtalan vörös és sárgarézből készült tárgyakat, melyek a háztartásban a gépszerkezeteknél, ajtóknál s mindenütt, hol szükségesek alkalmaztatnak, végre 2 gyönyörü háztető önfedélzetet, melyek után a keresztfolyosóba lépünk, hol nagy mennyiségü törmelék, tömör és tégla ezüstöt találunk, azonkivül ezüstlemezeket, huzalokat, a himzésre való szálakat. Ettől jobbra van a Nickel nevü fém kiállitva, melyből ujabb időben oly sikerült ezüstutánzatokat készitenek.

Halandjunk át a folyóson s a Christofle-féle gyár Galvanoplasticai bronzszobrait szemléljük magunk előtt. Különféle sétánkban előkerülő fém és érctárgyak megtekintése után az erdőtermékek osztályába jövünk. Hogy itt mi van kiállitva, felesleges mondanunk. Legtanulságosabb e teremben a baloldalon felállitott nagy fatörzs korong, melyeken látható, miként kell a korong területét felosztani, hogy abból a legtöbb anyagot nyerjük, nevezetesen vastag deszkákat (Pfosten) vékony deszkákat, (Läden) léczeket és oszlopokat. — Ugyanezen osztály egy másik termében pedig egy tölgyfatörzs oly vékony lemezekre (fournir) van fürészelve, hogy 40 ilyen lap 3 centimeter magas, tovább pedig egy papirfinomságra van fürészelve, melyből 150 lap 3 cm. tesz ki.

A következő termek egyikében, miután most az erdő, azaz a fa anyagának felhasználását s mindazon tárgyakat láthatjuk, melyek Franeziaországban a fától készitettnek, látunk több hordó közt 2 jókora nagy példányt, melyek azonban a mi hordónk mellett, melyet a nagykanizsai fakereskedő Guttman S. H. állitott ki, számitásba sem jöhetnek. A tenék ugyanis vizszintes és függélyes támgerendákkal van megerősitve, továbbá csak 40 ezer litert tartalmaz, holott a magyar óriási hordó 200,000-et képes befogadni. De a kiállitás, fa- és munka sem állja ki a versenyt a magyar hordóval.

Kender, len, komló, fagyapot, czukorrépa, viasz és mézgakiállitás után megtekintésre érdemes a Vermink-féle marseillei ház kiállitása. E ház 1877-ben 37.5 millió kiló olajos magvat importált s 14 millió kiló olajat exportált.

A második harmad utolsó terme a szövet, selyem, gyapot és vászon festészet és szinnyomat kiállitását tartalmazza; miután a 2-dik keresztfolyosóba lépünk ki, hol egy óriási obelisk egy még óriásabb koczkán áll az 27,000 kilogrammnyi aranyat az utóbbi 200,000 kiló ezüstöt együttvéve pedig e két nemes fém azon tömegét képviselik, mely évenkint a kereskedelemben, az arany és ezüst ékszeriparban feldolgoztatik s használtatik. — E két tárgy értéke 120 millió frank.

Előttünk van még az utolsó harmad, melyet folytatásban a még hátra levő franczia kiállitási tárgyakkal, jövő alkalommal fogok leirni.

T. G.

Választási mozgalmak.

Szegeden Kállay Ödön nem az első, hanem a második az alsóvárosi kerületben lép föl jelöltnek. — Ezen kerületet képviselte a mult országgyülésen, s ezen kerületet fogja képviselni e kipróbált bajnok a jövőn is. Népszerüsége oly nagy, hogy megválasztatása minden kétségen kivül áll.

*

Könyves Tóth Kálmántól a következő sorok közlésére kérettünk föl: Rendesen jól értesült tudósitója a ráczkevei választókerület jelöltjei közt az én nevemet is fölemliti. Kettős tévedését vagyok kénytelen helyreigazitani. Első az, hogy egyáltalában nincs szándékomban a politikai küzdelmek sorompói közé lépni, másik az, hogy a habarékpárt hive egyáltalában nem vagyok, épen oly kevéssé mint a kormánypárté, — egyébiránt tőlem nyugton alhatnak a képviselőjelölt urak, nem fogom háborgatni álmaikat, remélve, hogy más téren többet használhatok hazámnak, mint igénytelen polgár s közharczosa a köz- (nem pedig a közös-) ügynek. Tiszteletlettel vagyok K. Laczházán Könyves Tóth Kálmán mk. ref. lelkész. 1878. julius 7.

*

Török-Becsén a kormánypárt Bibics Dömét lépteti fel jelöltnek. — Székesfehérváron Zichy Nándor gróf julius 7-én tartja programmbeszédét, — Losonczon Forgách Antal számol be. Ellenébe a függetlenségi-párt részéről Busbach Ádám lép fel. — Az iglói kerületben Hammersberg Ernő nyilt levelet intézett választóihoz, melyben a mult országgyülés tényeiről számol be.

*

A „Helfi-párt“ elnöksége tudatja a VI-dik kerület választó polgáraival, hogy a „Helfi-párt“ gyülhelye és irodája VI. kerület nagy-mező-utcza 20-dik szám alatt van. Ugyanott a beiratások a pártagjai közé naponként 10—1-ig délután 3-tól 8-ig történhetnek. Egyuttal mindennemü felvilágositások szolgáltatnak a választási jogosultságra vonatkozólag.

*

A ferenczvárosi szabadelvüpárt nagy választmánya ma a Prückler-féle házban a soroksári-utczában a végből tartott értekezletet, hogy egy szükebb körü 30 tagból álló kijelölő bizottságot megválasszon. Morócz István elnök kijelenti, hogy e 30-as bizottságba bevonatott már 5 tag a kőbányai kerületből is, s szabadságában áll a pártnak a kijelölő bizottság ezen öttagon kivül harmincz tagra kiegészitení. A jelenlevők — kiknek száma körülbelől ötven volt — elhatározták, hogy a kőbányai kerületre együtt a kijelölő bizottság száma harmincz tagból álljon. Dr. Virava József (Kőbánya) kijelenti, hogy ő azon hiszemben jelent meg, mint kiküldött a kőbányaiak részéről, hogy ma már a képviselőjelölt megnevezéséről lesz szó. Minthogy azonban ő azt tapasztalja, hogy itt csak egy pártalakulásról van szó — mely párthoz ő azonban nem tartozik — lovagias kötelességének tartja visszavonulni. (Általános helyeslés.) Dr. Glück Ignácz inditványa folytán szavazatszedő bizottság lőn kiküldve, mely a szavazó czédulákat összegyüjti s az elnök a következő eredményt hirdeti ki. Szavaztak 44-en. Megválasztatott Altenthaler József, Balogh Viktor, Benda József, Bajusz József, Eisensopf Mátyás, Farnek József, Frank Mihály, Hausner Theodor, Fehér Miklós, Freyberger János, Glasner József, Gregersen Hilbrandt, Gubits György, Graner Hermann, Guttreund Manó, Horváth József, Kövesy Antal, Márkus Ignácz, Mandl Ferencz, Prückler László, Rotter Samu, Sponer Sándor, Thein Áron, Talmer József, Hamrák János, Hermann Ferencz, Szemerédy István, Tenk Mihály, Kleineisel József, Pitzinger Márton. Kőbánya részéről: Gratzer Antal Geszner Vilmos, Kirschner Sándor, Politzer Gusztáv és Schopf Ignácz. A hangulatról itélve, ugy látszik, hogy a választási mozgalmak a Ferenczvárosban is igen élénken fognak lefolyni. Combinátióba sok név van, a többek között Maglódi Wodianer Béla, Korizmits László és Mudrony Soma. A kijelölő bizottság holnap d. u. 6 órakor fogja első előértekezletét tartani.

*

A III. kerületi választó polgárok (Ujlak-Ó-Buda) bizottságából ma egy 30 tagu küldöttség ment Iványka Imrét a jelöltség elfogadására felkérni. — Iványka Imre köszönettel enged a felhivásnak s jövő vasárnap julius 14-én fogja programmbeszédét megtartani. — Végh János, ki hasonlókép kandidáltatott, nem levén ott választónak beirva, a kandidatiótól elesik.

*

A terézvárosi VII. ker. választó polgárai ma összegyültek a lövölde helyiségeiben, Hoffmann Pál egyedüli képviselőjelöltjük programmbeszédjét meghallgatandók. A közgyülést elnök dr. Morzsányi Károly megnyitván, inditványára egy 40 tagból álló küldöttség meneszteték Hoffmann Pálhoz, őt felkérni, miszerint az őt óhajtó választópolgárok körében megjelenve, programmbeszédjét kifejteni sziveskedjék. Kevés idő mulva Hoffmann Pál egy küldöttség élén megjelent. Dr. Morzsányi Károly üdvözölte őt, a nagy számban megjelent közönség nevében — mint a VII. ker. képviselőjelöltjét.

Hoffmann erre hosszabb beszédben fejtegeti programmját. Keresi azon okokat, melyek a parlament működésével való elégületlenséget teremtették. Szól a pártok programmtalanságáról; fejtegeti, hogy mért nem csatlakozhatik a kormánypárthoz. Elmondja, hogy bár örül az egyesültellenzék alakulásának, de még sem kiván e párthoz csatlakozni, mert nem szeret homályban járni. Szól végre a főváros érdekeinek megóvása — s az uj reformokról stb. — Beszédje éljenzéssel lőn fogadva s éljenzések közt tért museumutczai lakására vissza.

*

A terézvárosi VII. kerület nem választó polgárai ma d. u. 4 órakor a nagy akácfa utcza Buzalkaféle táncteremben közgyülést tartottak, melyben dr. Csillag Zsigmond és Horn Ferencz fejtették ki az összejövetel tulajdonképeni tárgyát és czélját, szőnyegen lévén a küszöbön álló választások, és a már megkezdődött választási mozgalmak. Dr. Csillag Zsigmondot igen lehangolta a mostani két volt országgyülési képviselők beszámoló beszédje, t. i. a VIII. kerületben Jókai Móré, és a IX. kerületben Csernátony Lajosé. Az utóbbiról elmondja, hogy beszédjében folyton kárhoztatta az országgyülést és mindig azt mondja, hogy ez nem jó, meg amaz nem jó, végre még is mindig rá szavazott a kormányra. Jókairól még szomorubb képet rajzol, a mennyiben azt kellett róla tapasztalni, hogy ugy állott választói előtt, mint egy gyermek, és sápadt arczczal mondotta el beszédjét. Uraim! ugy mond szóló, ha csak ilyen beszéddel tud valaki beszámolni választóinak, nagyon szomoru állapotokra lehet következtetni. Szónok nincs megelégedve a pártokkal. Ő azt hiszi, hogy míg az általános szavazatjog nem valósul, a bajokból kiemelkegnünk nem lehet. Utána Horn Ferencz mondott német beszédet, mely után a gyülés teljes rendben véget ért.

„Mire megvénülünk“, — a politikai pályán,

A kormány egyik főembere, népszerü regényirónk Jókay Mór, ma d. e. 10 órakor tartotta beszámoló beszédét, mint a józsefvárosi kerület volt képviselője a Beleznay kertben.

Ő, ki hat évvel ezelőtt a főváros, és az ország legnépszerübb emberre volt, ma beláthatta, hogy daczára minden ékesszólásának, nem képes többé a közönségre hatni: azaz lejárt ember.

Tiz óra előtt a „Hon“ szerkesztősége által kirendelt polgártárs felállt a tribünere, s a hogy ugy elmondta, miszerint jó lenne talán deputátiót küldeni a kerület volt képviselőjeért.

Daczára annak, hogy ez ellen a közönség leghatározottabban protestált, azt állitván, hogy a

volt képviselő hivására gyültek össze a választók, tehát nem szükséges e formalitás „eljöhet magától is“; a polgártárs egy piszkos papirdarabkáról, leolvasott nehány nevet, hogy hát ki: „legyen az a deputatió“, ezzel nem hallgatván többé senkire; deputatió nem létében bevágta magát egy confortabliba, s a józsefvárosi adóhivatalnál magához vevén Gyurkovits Máté vezető nehány napdijas adóvégrehajtót, — elment Jókayért.

Szegény Jókay!

Hát már annyira kellett neki sülyedni a politikai pályáján, hogy adóvégrehajtók nélkül másodmagával lett volna kénytelen a Beleznayban megjelenni. Nó szerencse, hogy a város fizet végrehajtókat, kik ily esetekben a kormány jövendőbeli mamelukjait kisegitik.

A volt képviselő megjelent a Beleznay-kertben s iszonyu savanyu képet vágott, midőn látta, hogy „semmi hang, semmi nesz“ egy szál éljenen kivül, melyet Hegedüs Sándor a „Hon“ vezérczikk gyártója eresztett meg, azért, hogy ellensulyozza a morgást, s a félhalk „Abzug“-ot.

Jókay felállt a tribünre, mellette Gyurkovics a végrehajtó s azon a bizonyos polgártárson, Hegedüs Sándoron, s nehány titkos rendőrön kivül hét nyolcz államhivatalnok, egy hirhedt doctor, s egy pert csak igen ritka esetben signáló fiscalis lézengett.

Ez a diszes compania képezte ma annak a Jókaynak a general stabját, ki valamikor a deákpárti kormány minden vesztegetése daczára egyedül népszerüsége által buktatta meg annak egy miniszterét.

A választó polgárság félig megtöltötte ugyan a Beleznay kertet, de nem rokonszenvezvén a volt képviselővel félrevonulása által adott kifejezést politikai müködése feletti rosszalásának.

A kert tisztességesen meg volt spékelve polgári biztosokkal, alias spiczlikkel, ugy hogy majdnem minden harmadik ember mellé jutott egy.

Jókay, mint rendesen, ha hatni akar, azzal kezdte beszédét, hogy: elnézést kér a közönségtől, mert beteges.

Ez magában véve emberi dolog, de a közönség közül valaki azt jegyezte rá meg: Hát akkor mért nem maradt otthon!

Végre azzal kezdte beszédét, hogy nagyobb veszélyek között kormányos hajót még révbe nem vezetett, mint az országgyülést a miniszterelnök. (Több hang: Abczug Tisza! Le vele!)

Ezután kezdte magát mentegetni, hogy miért volt kénytelen elveit szegre akasztani, mikor ujabb kölcsönt már csak zálogra kapott a kormány.

Ekkor azt mondtuk, — folytatá beszédét a beszámoló —, hogy de már vége legyen a vasutakkal és törvényszékekkel való aprópénzzel fizetésnek, inkább tegyen le a balközép a közjogi alap-megtámadásáról, s fogadja el az alapot, ha nem tartja is tökéletesnek, a Deákpárt pedig egyesüljön a balközéppel a közös feladat teljesitésére. Ez volt az indoka a két párt egyesülésének és nem a jelen kormányférfiak vágya a miniszteri padokra bejuthatni, mert azt elhiheti mindenki, hogy Dózsa György hires trónusában nem volt keservesebb dolog ülve maradni, mint a magyar miniszterelnök és pénzügyminiszter zsarátnak szinü karszékében s a ki ezt három esztendeig kiállotta a haza javáért, ez méltán a nemzet martyrjai közé sorozható. (Hosszas kaczaj s Abzug! le vele! felkiáltások.) Sokáig mondogatták az egyesülés ellenségei, hogy a balközép csak azért ment be az egyezségbe, hogy megkerülve a sánczokat, felforgassa magát az alapot. (Egy hang: Szentesen mondták.)

Ezután szónok arra tért rá, hogy a kormánypárti képviselők mily önérdek nélküli buzgalmat fejtettek ki a haza ügyének javitása körül. A közönség azonban más véleményben volt, mert az ily kézzelfogható valótlanságok hallatára rendesen hangos, és hosszan tartó nevetésben tört ki, ugy hogy Jókai zavara palástolására rendesen egy korty destillált dunavizet nyelt le.

Az államháztartás rendbehozatalánál azonban igazat adtak neki.

„Mások az állitják, — folytatá szónok, — hogy Magyarország államháztartását könnyü szerrel lehetne rendbe hozni, ha Ausztriától különszakadunk (Hosszan tartó: Igazuk van! Helyes!) csak nemzetgazdászatilag, mások szerint politikailag is. (Egy hang: Ez az igazi!)

Ezután elkezdte dicsérgetni a kiegyezést. „A czél, folytatá Jókay, melyet kitüztünk magunk elé el van érve. (Verhovay Gyula, Igen, önök a reactiónak dolgoztak! Jókay. Ha ön programmbeszédet fog tartatni, én nyugodtan hallgatom végig. Verhovay: Mint e kerület választópolgára csak van jogom a képviselő beszéde felett véleményt mondanom.“

A kiegyezési ügyeken kivül számos nevezetes törvény meghozatalával tette örökemléküvé müködését a lefolyt országgyülés. (Hangos nevetés. Felkiáltások: 80 milliós adósság!) Elkészitette a büntető törvénykönyvet, a váltótörvényt, az uzsora törvényt, az adófelügyelői intézményt, az uj katasztert, rendezte a vármegyék kikerekitését, — a Királyföld viszonyait, tehát a legsürgősebb, a legszükületlenebb törvényeket hozza létre, a mik az ország javára szolgálnak.

Tisztelt polgártársaim!

A kiegyezés bevégeztével, (Egy hang „Abczug kiegyezés!) a kiegyezés ellen alakult minden oppositiónak megszünt értelme lenni; épen ugy, mint a kiegyezés keresztül vitelére tömörült kormánypártnak is (Többen: Tudjuk!) Ellenben nagy hivatás vár a jövőben a szabadelvü-pártra.

Én sem az egyiket, sem a másikat nem helyeseltem. (Tudjuk!) A külön vámterület eszméjét. Ezelőtt három évvel e helyütt tartott beszédemben elutasitottam magamtól. A nemzetgazdászati harcz mindig a gyöngébbek vereségével végződik s azok mi vagyunk, nemzetgazdászati perben nem az a nyertes, a kinek nagyobb igaza van, (Egy hang: Hanem a melyiknek több mamelukja van!) hanem a melyik gazdagabb, iparüzőbb és takarékosabb s azok nem mi vagyunk.

Megvallom őszintén, hogy nekem is nem csekély lelki küzdelembe került az egész harczháboru alatt végig kitartanom. (Egy hang: Mért nem vonult vissza!) A pártunk ellen minden eldalról bőkezüen szórt vádak, gyanusitások, szemrehányások nekem is sok szomoru napot szereztek. Nálam is egy temetkezéshez hasonló volt ez, mikor egy-egy kedvencz óhajtásomat, minő volt az önálló nemzeti bank fölállitása, a mit boldogabb időkben, a mikor annak keresztül vitele lehető volt, én magam legerélyesebben sürgettem, s mostoha körülmények kényszeritő befolyása, a javithatlan európai pénzügyi helyzet, s saját szorultságunk miatt oly hosszu időre kellett félretennem, (Nevetés és mozgás.) hogy annak teljesülését én már nem érhetem meg, bár diadalában bizton hiszek. (Felkiáltások: Mi is:)

Hátra van a legnehezebb kérdés, külügyi politikánk fölött elmondani nézeteimet. (Felk. Boszniára! Boszniára!)

Magyarországnak békességre van szüksége, hogy régi sebeiből kiépüljön. (Felk. Már késő!) Iparunknak, kereskedelmünknek tartós nyugalom és megállapodás kell. (Felk.: Elkrarirelozta már ezt Hegedüs a közös vámon.)

Az általános üzletpangásnak, a kereskedelem hanyatlásának egyenesen a háboru okozta bizonytalanság az oka. A munkaszünetelés egész Európára kiterjed, sőt Amerikára is áthat, s én nagyobb embereknek fogom tartani államférfiainkat, ha egy becsületes, szilárd béke helyreállitásával kenyeret adnak a munkás nép kezébe, (Zajos felkiáltások: Már ideje volna.) mintha a világháboru meginditása által vasat adnak neki. Adja Isten, hogy az elébb teljesüljön.

Mit hoz a jövendő! Azt én nem tudom. Talán más sem tudja.

Uj jóllét korszakát fogják-e megkezdeni az alakuló vagy függetlenné lett kisebb államok? vagy folytatni akarják a vesztükre vezető hóditási harczot? vagy átlátják, hogy az eddiginél nehezebb lánczot cseréltek s hozzánk fordulnak uj zsarnokuk ellen védelemért? Ez mind a jövő titka. Bizonyos eddigelé csak az, hogy az európai congressus határozata következtében, Anglia inditványára az osztrák-magyar hadseregek be fognak vonulni Boszniába és Herczegovinába. (Perczekig tartó mozgás és zajongás.)

Hogy Bosznianak és Herczegovinának monarchiánkhoz csatolása nem kivánatos, káros és veszedelmes az általános meggyőződés hazánkban.

Miért megyünk oda be még is? Miért az európai congressus határozata folytán? Miért épen Anglia inditványára? Miért a porta belenyugvása mellett? Ez a kérdés nagyon sokáig nem fog váratni a feleletre. A bevonulás napján mulhatatlanul kell a külügyi kormánynak a monarchia nevében egy manifestumot kibocsátani, melyben a megszállás indoka, czélja és természete felől Europát, a megszállandó tartományok népeit, de különösen a magyarországi közvéleményt felvilágositsa és megnyugtassa. (Felkiált: Az lehetetlen! Mi nem occupálunk!) Azonnal pedig rövid idön majd egybejönnek a delegatiók s a külügyminiszternek ott bizonyára világos feleletet kell adni.

Ha sikerülend meggyőznie arról a kérdéseket hogy a Boszniába bevonulás veszélye mert az az) egy sokkal nagyobb veszély elháritására lett választva, — vagy — hogy az oly ideiglenes rendszabály, mely a keleti uj alakulásban s az ozman birodalomban biztositására szolgál, akkor én azt hiszem, hogy a törvényhozás meg fogja neki szavazni a multra nézve az indemnitit s a jövőre a kültségvetést; (Egy hang: De nem törvényesen! Jókay, de törvényesen!) ha azonban a küllügyminiszter nem tudna egyéb indokot felmutatni, mint a monarchiánknak egy szükségtelen tartománynyal megszaporitását, akkor a delegátiók bizonyosan kitörlik a költségvetéséből az ehez való előirányzatot (Egy hang: Hegedüs Sándor akkor is megszavazza!) s ezzel segitenek neki a hadsereget visszahozni Boszniából.

Jókai megkönnyebbülvén, a benne összehalmozódott phrazisoktól meghajtotta magát s Abczug! s halljuk Verhovayt! kiáltások között szép csendesen elpályázott.

Több mint valószinü, hogy mint képviselőnek ez volt utolsó debütje a fővárosbon.

A választó polgárság körében általános viszszatetszést szült a titkos rendőrök kihivó, sőt brutalis magaviselete. Hol van az megirva, hogy a választó polgár, halkabban vagy hangosabban ne tehessen megjegyzést, ha beszámol kerületének volt képviselője? E rendőrkémeknek azonban bizonyára azon rendelet volt kiadva, hogy éljenezni segitsenek, ha ugyan t. i. a közönség ráfanyalódik; a ki azonban nem tetszésének ad kifejezést, abba kössenek bele. Oly tulságig vakmerőek voltak e ficzkok, hogy egyikök szomszédját hasbaszurással fenyegette, az esetben, ha még egyet kukkan.

Ugy látszik a fővárosi rendőrség, és titkos közegei sem tudják, hogy mit tegyenek dicsőségükben.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hir. Haynald érsek tegnap Kalocsáról Bécsbe utazott.

— A hannoverai ex-király özvegye két leányával együtt hosszabb tartózkodásra Gmundenbe utazik; fia, a trónörökös ugyanazon idő alatt Bécsben fogja tölteni az időt.

— A sah Bécsben. A sah tegnap meglehetős csendben töltötte a napot. Egész délelőtti tizenegy óráig nem mozdult ki lakosztályából, ekkor gróf Crenneville főkamarás, Festetics Gábor és Pálffy grófok, Rohan hg. és több udvari méltóság kiséretében s nehánynak társaságában saját környezői közül meglátogatta a császári kincstárt és ekszertárt (Schatzkammer), melyben a kincsek szemléletével egy fél órát töltött el. Mindent nagy érdekkel szemlélt meg, azonban hamar visszatért lakosztályába s azon indokkal, hogy az utazásban igen elfáradt, lemondott a római fürdőhöz tervezett látogatásról is, a helyett utóbb egy kis sétát tett az udvari kertben.

Délután öt órakor a király diszebédet adott vendége tiszteletére a Burgban, a szertartás-teremben. A nagy ebédhez a felvonulás két oldalról történt: a meghivottak egy része a sveicz-udvar felől, más része a Batthyáni lépcsőn jutott fel a terembe. Itt három asztal volt felállitva. A terem pazaron ki volt diszitve. A középső asztalnál ült a sah, jobbján a király, balján braunschweigi Vilmos herczeg, tovább Salvator János főherczeg és Lipót, valamint a testőrség kapitánya, vürtembergi Sándor hg, s Gusztáv szász-weimári hg. A másik két asztalnál a persa és osztrák meghivottak helyezkedtek el. Ez utóbbiak között volt Bylandt-Rheidt közös hadügyminiszter, Hoffmann báró közös pénzügyminiszter, Auersperg hg. osztrák miniszterelnök, dr. Glaser. dr. Unger, de Pretis báró, Horst, dr. Ziemialkovszky miniszter, az osztrák persa nagykövet: dr. Zalusky, Orczy báró, Calice miniszter, Eybersfeld Conrád báró helytartó, Bourgoignon tábornok térparancsnok, Marx rendőrigazgató s a herczegek adjutansai stb.

A király osztrák tábornoki egyenruhát viselt, a sah szokott kostümjében jelent meg, mely gyémántokkal és különféle kövekkel fényesen ki volt rakva. Mig ebédelt, Hassan khan a főczeremoniásmester, birodalmi historiograph és sajtóügyi direktor állva maradt mögötte, ezalatt ellenben a sah jó étvágygyal evett és franczia nyelven türhető folyékonysággal szüntelenül csevegett. Az ebéd nyolcz fogásból állott. Öt év óta a sah nagy előhaladást tett az európai étkezési módban. Az italok közül a pilseni sört legjobban hajtogatta. Toaszt ez alkalommal nem volt, a király mosolygva koczczintott vendégével. Félhétkor lett vége a lakomának, ekkor a sah cerclet tartott, s itt Hohenlohe főudvarmester mutogatta be az osztrák notabilitásokat, kiknek egy részét különben a sah már ismerte; mindegyikkel váltott nehány szavat, s pont hét óra volt, mikor a királylyal együtt elhagyta a termet. — A király ekkor Schönbrunnba utazott.

Este a sah az udvari operát látogatta meg. Rég nem volt e háznak annyi közönsége mint tegnap. A helyek az utolsóig elfogytak; de nemcsak a rendes helyek, hanem a járközöket is lefoglalták, a mi juliusban nem gyakori tünemény. S belől a szinházban csak hagyján, hanem kivül az utczán már jóval az előadás kezdete előtt oly óriási néptömeg zajlott, hogy a bejárathoz alig lehetett eljutni. Egész Bécs kiváncsi népe összefutott. Végre 8 óra körül érkezett meg a sah egy kétlovas nyitott udvari kocsiban. A nép közül sokan azt hitték: pénzt fog osztogatni az összegyültek között s csaknem összezuzták tolongásukkal a fogatot; de bizony a sah csak bejutott pénzosztás nélkül is a szinházba, hol Salvator János hg. vendége volt, miután a király atyja halála miatti gyászában az előadásról elmaradt. A „Brahma“ ballett járta. Ez alkalommal a sah kékszinü diszruhát viselt, ékszerekkel ez is gazdagon diszitve. Mellén ragyogó kövek és rendjelek. Amint a páholyban megjelent: kezébe vette a látcsövet s tekintetét rögtön a tánczoló csoport felé irányozta. Olykor-olykor később a közönséget is végig tekintette. Ugy találták ekkor az okos németek, hogy a sah voltakép amolyan 40 éves bonvivantnak néz ki; tekintete nem is nagyon buta, egy tőzsgyökeres magyar (Kernmagyar) benyomását teszi a szemlélőre, nem is sokkal feketébb. Legalább igy irja ezt egy bécsi lap. A sah mellett a páholyban csak Aza-ul-Mulk pecsétőrző és főudvarmester foglalt helyet.

A „Brahma“ ballett után az udvari foyer-ben a sah hüsitőt vett magához, aztán János Salvator herczeg meghivására az udvari páholyból balra ennek páholyába ment át s onnan nézte végig a „Silviát“. A ballet nagy hatást tett az uralkodóra, Linda kisasszony ugrándozásai ideges rángatózásba hozták felséges kezeit, folyton tapsolt s a kisasszonyt stante pede megterhelte mint első persa udvari tánczosnőt a „Linda-ul-Mulk“ czimmel! — Az operát féltizkor hagyta el s viszszatért a Burgba.

A sah Bécsben tudvalevőleg uralkodónk vendége. Minden költsége a vendégnek az uralkodó terhére esik. Ünnepélyességekre programm nem történt: e tekintetben a sah szabadon rendelkezhetik, a mit kiván, óhajt, az történik. Mint kuriozumot emlegetik Bécsben, hogy mig minden országnak és nemzetnek rendszerint csak egy igazi néphymnusa lehet, e tekintetben a persák kiválnak a többi népek sorából, a mennyiben az osztrák zeneszerzők közül ketten is: Leitermayer és Strausz is csináltak „persa hymnust.“ Az eset ugy történt, hogy 73-ban a sah érkeztekor a katonai zenekar nem tudván semmiféle persa himnuszt, Leitermayer karmester csinált egyet s elfuvatta Nassr-Eddin megjöttekor; de ez kissé melancholikusan hangzott, kapta tehát magát Strausz és csinált egy másikat, a melyben a csengőnek és dobpergésnek is illő szerepe jut, s most a sah tiszteletére hol az egyiket hol a másikat rántják elő a „persa néphymnusok“ közül, azok közül, a melyekből otthon soha — egyet se hall.

— Nobiling. A berlini „Germania“ irja: Ma (5-én) délelőtt hallgattatott ki lapunk főszerkesztője Johl vizsgálóbiró által aziránt, hogy „dr. Nobiling“ a „Germania“ munkatársa is lett volna. Dr. Mujunke szerkesztő kinyilatkoztatta, hogy az ő, hét év óta tartó szerkesztése folyamán „dr. Nobiling“ nevü egyén lapja munkatársai között nem fordult elő; a kézirat összes anyaga az ő kezén megy keresztül, minden levelet ő bont fel, minden közleményt ő ad át feldolgozásra a segédszerkesztőnek s a lapban soha egy sor elő nem fordul, hogy annak irója felől tájékozással ne szolgálhatna s ennélfogva a leghatározottabban kijelentheti, hogy Nobiling e lap munkatársa sohasem volt. — Felmutattatván Mujunke ur előtt Nobiling arczképe, ugy nyilatkozott, miszerint nem emlékezik, hogy az ezen arczkép által ábrázolt alakot ismerte volna, vagy azt, vagy ahhoz hasonlót is látott volna.

— A berlini congressusról pár nap előtt azt távirták, hogy Cogolniceanu és Brationo oláh miniszterek s Bozo Petrovics szerb ügyvivő hazautaztak. — A három meghatalmazott tegnap érkezett Bécsbe, honnan még a délután folyamában elindultak Bukarest, illetőleg Belgrád felé.

— Egy jelenet „Ferréol“-ból. A rögtönitélő biráskodás helytelenségének konstatálására szembeötlő példa fordult elő tegnap Pozsonyban. Felső-Csöllén junius 20-án tüz ütött ki, melynek számos ház és csür esett áldozatul. A gyujtogatással Szerencsés Keresztélyt gyanusitották, mert a fölgyujtott házban levő leány azon helyről, hol az égés támadt, Szerencséshez hasonló egyént látott futni. Többek előtt pedig ugy nyilatkozott, hogy fölgyujtja a falut. A vádlott egy hülye arczu süket, 48 éves, nőtlen, napszámos. — E hó 5-én tárgyalta a pozsonyi törvényszék rögtönbiróságilag az ügyet és csodálatos, bár a vádlott mellett számos tanu és nem egy körülmény szembetünőleg tanuskodott, az elnök furcsa sorrendben alkalmazott kérdései mellett olyan irányt vett a tárgyalás, hogy a vádlott már-már elveszettnek látszott s a biróság Budapestről a hóhért is felrendelte, mikor délután egy nemeslelkü hölgy: Gaffron báróné hamar összeterelte a tanukat, a kik a vádlott alibiját megállapithatták, s kiket a biróság a kiszabott rövid idő alatt nem szedhetett volna össze. A tárgyalás e fordulata következtében a közvádló maga kérte a vádló felmentését, a mi meg is történt, s igy a hóhér feleslegessé vált. Izgalmas órák voltak azonban ezek, nehéz szavakat találni azon hatás ecsetelésére, melyet a felmentés mind az ártatlan vádlottra (ki három óra mulva akasztófán függött volna), mind a hallgatóságra, sőt maga a biróságra is gyakorolt. A vádlottnak, ki szánandólag süket (csak egyik fülén hall), hárman is kiálltották fülébe: szabad! Midőn megértette, összekulcsolta kezeit s könyező szemekkel rebegett köszönetet, elérzékenyülve ragadta meg s hév csókokkal boritotta el a nemes báróné kezeit. Megható jelenet! A hallgatóságban ünnepélyes csend, számtalannak szemeibe könyek tolultak, a nők sirtak. — Lent a Mihály-utczában, a törvényszéki épület előtt ezernyi néptömeg hullámzott, várván a vádlottat. Midőn szabadon, a fegyveres őr kisérete nélkül megjelent, örömriadásban tört ki az ezernyi ezer nép.

— Zsebtolvaj. Feldman Jakab, pesti születésü 11 éves izraelita fiu, ki eddigi tapasztaltsága után itélve, még sok dolgot ad a fenyitő törvényszéknek, tegnap délután megkisérlette szerencsét próbálni a koronaherczeg utczában egy előtte menő urnő ruhazsebében. Fogása oly fényesen sikerült, hogy a pénztárcza ellopását tulajdonosnője nem vette észre, de többen figyelmessé lettek a gyerek merész müveletére s értesitették a károsnőt, kinek kiáltozásaira sokan üldözőbe vették a futásban is ügyes ficzkót, ki a pénztárczát csak akkor dobta el, mikor futás közben egy rendőrnek ment neki, ki aztán elcsipte. Feldmannunknak ez rövid idő alatt már második vállalata levén, beszállásoltatott az uj rendőrségi „palotába.“

— Hulla. A Concordia-gőzmalom irányában tegnap reggel egy férfi hulla fogatott ki a Dunából, melyben bizonyos Tompa Bálint nevü kovácssegéd ismertetett fel. A Rókus kórházba vitték.

— Akasztott ember. A gubacsi csárda közelében tegnap délelőtt egy ismeretlen napszámos férfi egy fára felakasztva találtatott. Hulláját kórházba vitték.

— A tolvaj az anyját sem kiméli. Kovács Ferencz, budapesti születésü, 26 éves, kávéházi szolga azon fehérnemüeket, a miket 65 éves anyjának némely kereskedők mosás végett küldöttek, a helyett, hogy haza vitte volna, egy fiók zálogházban elzálogositotta, aztán dorbézoló társaival elmulatta s csakis az anyja intézkedésére az utczán volt elfogható. A rosz fiu várja büntetését.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentés a vetések állásáról.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz f. évi junius hó 25-től julius hó 3-ikig beérkezett hivatalos tudósitások szerint.)

Abaujmegye. (Gönczi járás.) A buza üszögös; a rozs közép termést igér, árpa és zab középszerüek; a kapásnövények jók, szőlők kedvező időjárás mellett viritván el, bő szüretre nyujtanak kilátást.

Árvamegye. (Tresztenai járás.) Az őszi vetések ritkák, a tavasziak jól fejlődnek; a kapásnövények jók; gyümölcs nincs, takarmány szüken termett, az időjárás kedvező. (Alsó-Kubini járás.) Az őszi vetések kedvező időjárás következtében megjavultak a tavasziak és kapásnövények jók.

Bács-Bodrogmegye. (Telecskai járás.) A buza érik, az árpát aratják, mely egy holdankint 20 keresztet ad, a jun. 17-ki eső a tavasziak, s a kapásnövényeknek sokat használt, buzában üszög mutatkozik, szőlő jó s kedvező időjárás mellett virágozván, bő termést igér.

Baranyamegye. (Mohácsi járás.) Az aratás megkezdődött; a jan. 20-ki eső a tavasziak és kapásnövényeknek sokat használt; takarmányra kevés kilátás van; a a tortrix pillerianát kipusztitották.

Barsmegye. (Oszlányi járás.) A tavasz óta folytonos kedvező időjárásnak lehet tulajdonitani ugy az őszi mind tavaszi vetések szép fejlődését: a buza, habár több helyütt üszögös, jónak mondható; a rozs ritka ugyan, de nagy kalászu; árpa, zab és kapásnövények jók; sarjutermésre van remény; gyümölcs nem lesz. (Verebélyi járás.) Azősziek középszerüek; a tavasziak jók; a kapásnövények kitünők; az aratást megkezdték.

Békésmegye. (B.-Csabai járás.) A repcze jó közép termést adott, a buza üszögös, közép termésre van kilátás, a zab jó közép, az árpát aratják, gyenge-közép termést fog adni, szárazság következtében silány takarmánytermés volt.

Beregmegye. (F.-tiszaháti járás.) A bekövetkezett esők habár a földet szántás alá nem eléggé áztatták át, a tavaszi vetésekre jotékonyan hatottak; a buza 4szögös, az árpát aratják. (Munkácsi járás.) A buza, rozs, árpa és burgonya jók, zab és tengeri középszerük, széna rosz, mesterséges takarmány jó.

Beszterce-Naszódmegye. Gyakori esőzések folytán az őszi vetések megdőltek, a tavaszi vetések és tengeri jók.

Biharmegye. (Nagy-rábéi járás.) A buza üszögös; a repcze, rozs és tavasziak középszerük, nagy szárazság következtében a tengeri silány, a dohányt nem lehetett elültetni, a köles ki nem kelt. (Belényesi járás.) Habár a buza üszögös, az őszi vetések jó-közép termésre nyujtanak kilátást; a zab rosz; a szőlő középszerü. (Szalontai járás.) A buzában 8—8% üszög mutatkozik; a repcze nem jó fizet; a t. buza gyenge; árpa és zab középszerük; a tengerit másodszor kapálják.

Borsodmegye. (Miskolczi járás.) Az őszi buzában sok üszög van; árpa és zab kissé megjavultak, középen aluli termést fognak adni; az aratás a jövő hét elején veszi kezdetét; takarmányból gyenge-közép ter més volt.

Csanádmegye. (Makói járás.) A buza jó-közép termést igér, az üszög benne sok, a korai vetéseket kezdik vágni; a repcze holdankint 2—3 köböl termést adott; a tavaszi vetések gyengék, a tengerit másodszor kapálják. (Nagylaki járás.) Nagy a szárazság; a buza kétharmad részben üszögös; a tengeri nem nő; a repcze reményen alul fizet; árpa és zab silány, ellenben a szőlők rendkivül bő termést fognak adni. (Mezőkovácsházi járás.) Az időjárás egyedül a repcze kicséplésére volt kedvező, mely jó középtermést adott, a buza javában érik, látni közte sok üszögös kalászt; az árpa, zab és kapásnövények silánynak mondhatók.

Csongrádmegye. (Szegvári járás.) Ármentesitett földben a repcze jól fizetett, s a buza, habár üszögös, jó termést igér, ellenben a fennsik alig adja meg a vetőmagot, szárazság következtében az árpa középszerün alul áll, a zab és bükköny rosszak, a tengeri nem nő, a luczernások kiszáradtak. (Tiszántuli járás.) A repczetermés ugy minőség, mint mennyiségre kielégitő volt, a buza habár ritka, de nagy kalászu lévén, jóközép termést fog adni; árpa és zab középszerüek, a tengeri silány, sarju nem lesz.

Esztergommegye. (Párkányi járás.) A változékony időjárás rosz következésü volt az őszi vetésekre; a repcze kat. holdankint átlag 5—800 kilo jó minőségü magot adott; a buza közép, üszögös, sok helyen rozsdás; a rozs ritka ugyan, de nagy kalászszal diszlik, jövő héten aratni fogják; az árpa sok helyen kitünő; a zab, tengeri, burgonya és répa jók; gyümölcs közép termést ad; a szőlő gazdag szüretre nyujt reményt.

Fejérmegye. (Bodajki járás.) A buza üszögös; a rozs középszerü; gyümölcs nincs; szőlők jók. (Sárbogárdi járás.) Nagy hőség és szárazság a gabona érését siettették; a buzában 10—60 % üszög van; a rozs silány; a tavasziak középszerük; a kapásnövények jók; gyümölcs és takarmány kevés; szőlők nagy termést igérnek. (Adonyi járás.) Ugy az őszi mint a tavaszi vetések középszerüen állnak; a buzában nagy menynyiségben mutatkozik üszög; a repcze jó- közép termést adott; a szőlők kedvező időjárás mellett virágozván, jó terméssel kecsegtetnek; takarmány kevés volt, de jó minőségü: a gyümölcs, érés előtt a fákról lehull.

Gömör-Kishontmegye. (Nagy-rőczei járás.) A buza közép, a rozs rosz, az árpa jó, zab és tengeri esőt kivánnak, gyümölcs kevés. (Rimaszécsi járás.) Nagy szárazság következtében a tavasziak silányaknak mondhatók, a buza üszögös, éa szorult szemü lesz; a rétek és luczernások közép termést adtak, szőlők nagy reményre jogositanak. (Rimaszombati járás.) A buzában sok üszög van, a tavasziak roszszak, sok helyütt már megveresedett, az árpa rövid szalmáju; a tengeri két lábnál nem magasabb s már hiányja a fejét.

Győrmegye, (Tószigeti-csilizközi járás.) Kedvező időjárás mellett a vetések szépen fejlődnek; a buzában habár holyenkint üszög és rozsda mutatkozik, közép termésre nyujt kilátást; a tavaszi buza, árpa, zab, burgonya és tengeri jók. (Sokoróaljai járás.) Ugy az ősziből mint a tavasziból jó termést remélnek; az aratást megkezdték; szőlők gazdagon virágoztak. (Pusztai járás.) Azősziek és tavasziak jók; a burgonya kitünő.

Hajdumegye. (Debreczeni járás.) Folyton tartó szárazság következtében a tavasziak rozs, s az ősziek középszerü termést fognak adni; takarmány kevés, de jó minőségben volt; a buzát kis mérvben üszög lepte ol; a repcze aratása befejeztetett. (Nádudvari járás.) A buzában üszög és rozsda mutatkozik; a rozst ritkának mondják; árpa, zab s tavaszi buza gyengén állnak; a köles rosz; a dohány hibás; tengeri és répa szárazság miatt nem nőnek.

Háromszékmegye. (Szepsi felső járás.) Az ősziek jók, több helyütt megdőltek; a tavasziakra a junius kedvező időjárás jótékonyan hatott

Hontmegye. (Balogi járás.) Száraz és meleg idő jár; a buzában üszög mutatkozik; a szőlők szépen állanak; az árpa középszerü; a zab silány; gyümölcs nem lesz.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye. (Jászberényi járás.) A buza üszögös, közép termést igér; a tengeri jó; rozs, árpa és zab középszerük. (Tisza közép járás.) A repcze közepen aluli termést adott; habár a buzában üszög mutatkozik, mégis közép termést fog adni; az aratást jövő héten megkezdik. (Karczagi járás. A buza jó közép; az árpa jó; takarmány kevés volt; a legelő kiszáradt; a repcze roszul fizetett.

Komárommegye. (Csallóközi járás.) Az őszi buzát az üszög megtámadta, közép termést igér, árpa és zab jók, széna kevés volt. (Tatai járás.) A buzavetéseket nagy mérvben az üszög lepte el; a rozs közt sok üres kalászt látni; árpa és zab jók; a burgonyát egy ismeretlen kukacz kezdi pusztitani; a szőlők bő szüretet igérnek. (Udvardi járás.) Az őszi és tavaszi buza jó közép; szőlők és kapásnövények jók.

[Folytatása következik.]

Értéktőzsde. A forgalom ma felette szilárd volt. A hit. részvények közül csak az osztrák hit. részv. jött forgalomba, s igen kedvelt volt, s az előtőzsdén 264.70-en záródott. A déli tőzsdén a bécsi magasabb árfolyamok megérkezése után 266.50—267-re emelkedett, arany járadék 93.

Vidéki-piaczok.

Palánka, julius 5. („B. J. tudósitása. Az „Egyetértés“ részére.) Gabnaárak: tiszta buza 8.80 kétszeres 6.50, zab 5.60, kukocza 6., árpa 4.50 métermázsánként. Nehány nap óta esős időnk van, mi nem igen használt veteményeinknek. A Duna vize apad. Gabnapiaczunk igen gyéren volt látogatva, az eladók igen csekély számban jelentek meg, ugy szinte a vevők nem igen tartózkodók voltak.

Kecskemét, jul. 5. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Kecskemétet a jég ujra megkárositá. Matkó pusztát s az u. n. külső városföldét julius 3-ikán délután elverte. A nagy zivatar folyamán kétszer lecsapott a városban, de itt kárt nem okozott. A mai heti vásáron métermázsánként kelt a tiszta buza 76—78 kil. 9.80—10.40, elegyes buza 73—75 k. 6.60—7.60, rozs 70—72 k. 6.30—6.50, árpa 60—62 k, 6.80—7.20, zab 38—40 k. 6.10—6.40, kukoricza 70—72 kil. 7.60—7 frtig köles 6.80 krtól 7.20 krig.

Temesvár, julius 5. (Gabnaárak.) Buza 10—15 krral olcsóbb, s mintegy 7000 mm. forgalom volt. Zab, tengeri s rozsban az üzlet gyenge volt. Buza őszre 10.10—10.20, zab őszre 6.07—6.12. káposztarepcze 15—15.25, bánsági repcze 14.38—14.50.

Arad, jul. 5. (Szesz-üzlet.) Az üzlet szilárd. Készáru nagyban 32 frt, 32.25 hordó nélkül, részletben 32.50 hordó nélkül, 34.75 hordóstól, per száz liter.

Sopron, jul. 5. Piaczi-árak.) Buza 11.20, 10.90, 10.60, 10,30, rozs 8.20, 7.80, 7.80, 7.40,7.— árpa 8.— 7,60, zab 7.20, 7, 6.80, repcze 15.50—15.

Vegyes közlemények.

A tordai kisegitő társulat f. é. junius haváról szóló kimutatása. Bevétel: Pénztár maradék május hóról 1072 frt 73 kr. Havi rendes és rendkivüli betét 12345 frt 11 kr. Könyvdijban 1 frt 60 kr. Kamat. provisió és váltódij 1719 frt 52 kr. Bélyegdijban 50 frt 85 kr. 183 tagtól visszafizetett kölcsön 50675 frt. Összes bevétel 65864 frt 81 kr. Kiadás: 186 váltó mellett kölcsön 48930 frt. Kezelési kiadás 323 frt 18 kr. Bélyegre 46 frt 10 kr. Tőke visszafizetés 5448 frt 65 kr. Pénztári készlet 11116 frt 88 kr. Összes kiadás 65864 frt 81 kr. Tordán, 1878. junius hó 30-án Közli a felügyelő választmány.

Napirend julius 8-án.

Naptár. Hétfő. Kath.: Erzsébet. Protest.: Kiljén. Görögorosz: Junius 26. Tesszál. Napkél 4 óra 12 perczkor. Nyugszik 7 óra 57 perczkor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d u 1 óráig.
Főv. pénzügyi és gazd. bizottság ülése d. u. 5 órakor.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 4 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u 2—4 órák közt nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig
Egyetemi könyvtár nyitva d. u. 2—7 óráig
Akademiai könyvtár nyitva d. u 5—7 óraig.
Állatkert nyitva egész nap.
Magyar daltársulat előadást tart a „Komlókertben“ este 9 órától kezdve.

Kalauz.

Miniszterelnökség Budavár, gróf Sándor-palota. Hiv. fogadás szerdán délután 5—6 óráig.
Honvédelmi minisztérium Budavár, Szt.-Háromságtér 123. sz. Hiv. fogadás, vasárnap déli 10—2-ig mindenkor előleges feljegyzés mellett.
Belügyminiszterium Budavár, országház. Hiv. fogadás, szerdán 5—6 óráig.
Pénzügyminiszterium Budavár, Sz.-Háromság-tér 124. sz. Elfogadás, szerdán d. u. 5—6 óráig.
Földmiv. ipar s keresk. minisztérium Budapesten Ferencz József-tér Nákó-féle házban. Hiv. fogadás, szombaton d. e. 9—10 óráig.
Közlekedési minisztérium Pest, tükör-utcza 1. sz. Hiv. fogadás, csütörtük d. u. 5—6 óráig.
Igazságügyminiszterium Pest, Deák-utcza 14. sz. Elfogad, csütörtök 9—1 óráig.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, julius 8-án.

NÉP-SZINHÁZ.

Uj betanulással:

Sztrogoff Mihály utja Moszkvától Irkuczig.

Látványos szinmü 4 felven. 12 képpel.

I. kép: Indulás az órosz czár báljából. II. A nisni-novgorodi országos vásár. III. Találkozás fehér medvével az Ural vadonában, IV Az utolsó ló s az utólsó kappán Omszkban. V. Csata a táviró körül. Sztrogoff Mihály tatár fogságba esik. VI Sztrogoff Mihály anyja. VII, A tatár kán tábori ünnepe. Hunik táncza. VIII. Utazás léghajón, Vándorképek Krasznioarszktól Irkuczig. IX. Az áruló. X. Utazás égő folyón. Vándorképek az Angara folyón Irkuczig. XI. A vak ember párbaja. XII. „Te Deum“ és eskövő az irkuczi székesegyházban. — Személyek:

Czár	Jány	Rendőrfőnök	Csige
Nagyherczeg	Sántha	Telegrafus	Horváth
Kissoff	Szigligeti	Vaszili	Bakonyi
Sztrogoff	Együd	Marfa	Pártényiné
Ogareff	Tihanyi	Szangária	Lukácsyné
Zsolivé	Eőri	Kongó	V. Kovács
Feofár	Egri	Paraszt	Bajor
Feodor	Kovács I.	Czigány	Kovács M.
Nádia	Rákosi Sz.	Főpap	Kolozsvári

Kezdete 8-adfél órakor.

Nemzeti szinház augusztus 1-ig zárva lesz.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, (Rostély-utcza, Károly-kaszárnya.)